

BRONNEN

Het archief van de War Resisters' International

Bert Boeckx, departement Archief (AMSAB)

Historiek

Kort na de Eerste Wereldoorlog ontstond er een internationale "stop war"-beweging. Vanuit die naoorlogse vredesgedachte, vanuit de antimilitaristische stroming binnen de arbeidersbeweging en vanuit de pacifistische Quakertraditie, die vooral in de Verenigde Staten en Engeland te situeren was, werd door onafhankelijke vredesgroepen PACO opgericht. Dit gebeurde in 1921 op een internationaal congres in Bilthoven (Nederland). Steeds meer werd de term "War Resistance" gebruikt, zodat in maart 1923 de naam veranderd werd in War Resisters' International. De WRI groeide snel uit tot een internationale, pluralistische en onafhankelijke organisatie die, op basis van geweldloosheid, ijvert voor een rechtvaardige en oorlogsvrije samenleving. In 1925 werd door de WRI haar beginselverklaring aangenomen. Zo kan de werking van de WRI samengevat worden in een drietal principes: een permanente inzet voor de ontwikkeling van geweldloze actietechnieken, voor antiracisme, voor sociale rechtvaardigheid en tegen verdrukking van minderheden; een voortdurende inzet tegen elke vorm van militaire dienstplicht en voor de recht op burgerdienst; een streven naar de bevrijding van alle politieke en gewetensgevangenen. Op de conferentie van Hoddesdon in 1925 werd besloten driejaarlijks weer samen te komen. Op deze triënales wordt dan telkens opnieuw de WRI-council samengesteld. Elke pacifistische /

antimilitaristische organisatie die zich akkoord verklaart met de beginselverklaringen die met individueel lidmaatschap werkt, kan een WRI-afdeling worden. Momenteel zijn er zo'n 50 nationale afdelingen, vooral in de westerse wereld en in India.

De WRI werkt nauw samen met verwante internationale organisaties zoals Amnesty International en het International Anti-Militarist Bureau. Vooral met het International Fellowship of Reconciliation (IFOR) is de samenwerking zeer hecht, in die mate dat er in de jaren '70 sprake was van een eventuele samensmelting en dat het secretariaat van de beide organisaties voor korte tijd op hetzelfde adres gevestigd was (Vredeshuis in Brussel).

Het secretariaat werd in 1923 overgebracht naar Enfield aan de rand van Londen. In 1968 werd het secretariaat overgebracht naar Londen, waar het bleef tot 1974. Van 1974 tot 1980 werd het secretariaat zoals hoger vermeld gevestigd in het Vredeshuis te Brussel, waarna het terug verhuisde naar Londen.

Naast archiefstukken van de WRI en de IFOR vinden we in het archief ook materiaal terug van de Vlaamse en Waalse afdeling van de WRI.

De Vlaamse afdeling, de Internationale van Oorlogstegenstanders (IOT), is gegroeid uit de antimilitaristische stromingen binnen de Vlaamse beweging en de socialistische beweging. Alhoewel al vóór de Tweede Wereldoorlog enkele Vlamingen contacten hadden met de WRI, dateren de eerste activiteiten van de IOT in Vlaanderen van 1964 en gebeurde de feitelijke oprichting in 1968. In het begin van de jaren '70 entte de IOT zich op de werking voor de gewetensbezwaarden. De actie met betrekking tot de gewetensbezwaarden vormde het belangrijkste punt van de prille IOT-werking, onder meer door de uitbouw van een gespecialiseerde jeugddienst (Burgerdienst voor de Jeugd). De IOT heeft ook het internationaal secretariaat van de WRI voor de sector "dienstweigering" op zich genomen. Andere belangrijke accenten binnen de werking van de IOT, richten

zich op de vredesopvoeding (met de werkgroep "Jeugd en Vrede"), de sociale verdediging en de publikatie van het tweemaandelijks blad "Protest". De acties van de IOT vinden vooral plaats via een aantal samenwerkingsverbanden zoals het Overlegcentrum voor de Vrede (OCV) en het Vlaamse Aktiecomitee tegen Atoomwapens (VAKA). Van dit laatste verzorgde de IOT tot in april 1982 het secretariaat en was ze verantwoordelijk voor de redactie en de distributie van de publikaties.

De IOT is gehuisvest in het "Huis van de Vrede - Maison de la Paix" te Brussel, waar ook de Franstalige afdelingen van de WRI en de IFOR huizen. Dit is de MIR-IRG, wat staat voor Mouvement International de la Réconciliation (IFOR) en de Internationale des Résistants à la Guerre (WRI), twee bewegingen die gefusioneerd zijn. De MIR-IRG probeert vrede en rechtvaardigheid te bekomen door een radicale verandering van de mensen en de maatschappij na te streven. Het zwaartepunt van de antimilitaristische actie ligt vooral op het vlak van de actie voor de gewetensbezwaarden, het onderzoek, de voorbereiding en de promotie van een sociale en geweldloze defen-

sie. Zij verzorgen zelf initiatieven inzake vorming, studie en informatie. Acties voert de MIR-IRG hoofdzakelijk via koepelorganisaties zoals het Comité National pour la Paix et le Développement (CNAPD). Ze publiceren voorts nog het tweemaandelijks tijdschrift "Non-Violence et Société".

Aangezien het secretariaat van de WRI en het IFOR in de tweede helft van de jaren '70 in Brussel gevestigd was, hoeft het niet te verbazen dat het archief vooral deze periode omvat. Van de WRI en het IFOR vinden we verslagen, briefwisseling, documentatie en vooral omzendbrieven en eigen publikaties terug. Daarnaast bevat het archief van de WRI ook interessant archiefmateriaal met betrekking tot haar regionale comités. We denken hierbij aan archiefstukken van de Deutsche Friedensgesellschaft-Vereinigte Kriegsdienstgegner, de Union Pacifiste Française, de Peace Pledge Union (Groot-Brittannië) en de Filkereising Mot Krig (Noorwegen). Een derde component binnen het archief behandelt de Vlaamse en Waalse afdelingen van de WRI (IOT en MIR-IRG). Het betreft hier in de eerste plaats reeksen omzendbrieven en eigen publikaties.